

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

KD

04 OKT. 2006

200603959-25

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref
200603959

Vår ref
200502945-/BB

Dato - 3. 10. 2006

Høring av NOU 2006: 8 Kunnskap for fellesskapet

Vi viser til brev av 5. mai 2006 om saken.

Miljøverndepartementets uttalelse er avgrenset til det som faller inne under vårt ansvarsområde på naturforvaltningsområdet og innen kulturminneforvaltningen. Kunnskapsdepartementet har også sendt utredningen på høring til departementets fagdirektorater Riksantikvaren, Direktoratet for naturforvaltning og Norsk Polarinstitutt. Departementets og direktoratenes høringsuttalelser må derfor sees i sammenheng. Departementet går ikke detaljert inn på de spesifikt faglige forslagene, som naturlig bør vurderes av fagdirektoratene. Det samme gjelder for situasjonsbeskrivelsen, hvor de relevante instansene er berørt og de nærmeste til å gi eventuelle kommentarer. Ettersom utvalget har hatt sin hovedkompetanse innenfor det kulturhistoriske, vil departementet nedenfor likevel knytte noen mer detaljerte kommentarer til det naturhistoriske materialet og behovet for taksonomisk forskning, der universitetsmuseene er de sentrale aktørene.

Miljøverndepartementet synes det er positivt at det er utarbeidet en NOU om universitetsmuseene og deres virksomhet og rolle, og at denne legger stor vekt både på den samfunnsmessige betydningen og på universitetsmuseene plass i det helhetlige museumslandskapet. Sistnevnte er av stor betydning i en periode da museumssektoren generelt går gjennom store strukturelle endringer.

Miljøverndepartementet har vært representert i utvalget. Departementet oppfatter at utvalget har svart på alle punkter i mandatet.

En overordnet hovedutfordring som er felles for museene og miljøforvaltningen er å skape forståelse for sammenhenger og mangfold i de natur- og de menneskeskaptede omgivelsene. Universitetsmuseene har ulikt ansvar og forskjellige roller i forhold til Miljøverndepartementets to fagområder:

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Myntgt. 2
postmottak@md.dep.no
www.miljo.no

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling for
kulturminneforvaltning
Telefaks
22 24 95 60

Saksbehandler
Benedicte Boye
22245864

- Den offentlige kulturminneforvaltning: Universitetsmuseene har en formalisert rolle iht. kulturminneloven og er en viktig kunnskapsleverandør
- Den offentlige naturforvaltningen: Universitetsmuseene forvalter nesten alt materiale som er samlet inn og har en sentral rolle som kunnskapsbanker for den offentlige forvaltningen

Allerede ved etableringen i 1972 valgte Norge å legge ansvaret for naturforvaltning og kulturminneforvaltning sammen i Miljøverndepartementet. Bakgrunnen for dette grepet var ønsket om å kunne se og vurdere naturen og kulturarven i sammenheng, som grunnlag for en helhetlig forvaltning av disse miljøressursene. Dette perspektivet er utviklet videre og forankret i miljøvernpolitikken, forvaltningspraksis, lover og regelverk i de vel 30 årene som er gått, jf bl a St. meld nr. 16 (2004-2005) *Leve med kulturminner*.

Med dette utgangspunktet har universitetsmuseene en viktig rolle som kunnskapsleverandør for miljøforvaltningen. Kunnskapsgrunnlag og forskningsresultater fra universitetsmuseene benyttes som grunnlag for politikktutforming, regelverksutvikling og forvaltning. Dette gjelder både i forhold til naturforvaltning og kulturminneforvaltning hver for seg, og det gjelder for utvikling av tverrfaglighet og kunnskapsgrunnlag for samspillet mellom natur- og kulturarvfeltet. Betydningen av universitetsmuseenes materiale om landets natur- og kulturarv ligger som en grunnleggende og gjennomgående premiss for utvalgets analyser og vurderinger. Departementet finner dette positivt.

FOU-virksomhet og utviklingen av denne er følgelig meget viktig for Miljøverndepartementet. Det gjelder både i forhold til de enkelte fagområdene og i forhold til å utvikle og fremme tverrfaglig FOU-virksomhet mellom natur- og kulturarvfeltet. Miljøverndepartementet støtter derfor de vurderinger og begrunnelser medlemmene Christophersen, Hegard, Jansen og Rønbeck fremmer vedrørende at museene fortsatt bør ha en organisering innenfor universitetene.

Miljøverndepartementet vil understreke betydningen av at det skjer en best mulig samordning og samarbeid mellom universitetsmuseene og den øvrige museumssektoren. En fortsatt organisering innenfor universitetene behøver ikke, etter Miljøverndepartementets vurdering, innebære noe hinder for at universitetsmuseene får en viktig plass og rolle innenfor videreutviklingen av en helhetlig museumssektor. Det samme gjelder i forhold til ABM-utviklings virksomhet og rådgivende rolle. Det vises også i denne sammenheng til de ovennevnte medlemmers vurderinger og anbefalinger.

Behov for tett samarbeid og god samordning mellom Kunnskapsdepartementet, Kultur- og kirke departementet og Miljøverndepartementet, som alle har et overordnet ansvar for politikken knyttet til den fysiske kulturarven, har vært kommentert i flere stortingsdokumenter de senere årene. St.meld. nr 16 (2004-2005) *Leve med kulturminner* understrekes det også at disse departementene vil videreutvikle samarbeidet om utvikling og gjennomføring av politikken.

Miljøverndepartementet vil understreke viktigheten av at det legges opp til en styringsform som sikrer en mest mulig smidig og direkte dialog med universitetsmuseene.

Kapittel 7 *Kulturminneforvaltning og naturforvaltning* tar eksplisitt for seg Miljøverndepartementets ansvarsområde. Utvalgets anbefalinger på kulturminnefeltet er i all hovedsak praktisk rettet for å videreutvikle feltet og møte utfordringer knyttet til kunnskapsoppbygging og forskning. Miljøverndepartementet ser de skisserte anbefalingene som hensiktsmessige, og til dels sammenfallende, i forhold til den videreutviklingen av kulturminnepolitikken som ligger i St.meld.nr. 16 (2004-2005) *Leve med kulturminner*. I kapitlet 4.3 *En tydeligere politikk for forvaltning av arkeologiske kulturminner*, legges følgende overordnede strategier og tiltak til grunn:

”Riksantikvaren skal, i samarbeid med landsdelsmuseene og den regionale kulturminneforvaltningen, utforme en overordnet strategi for å sikre de arkeologiske kulturminnene i et langsiktig perspektiv. Riksantikvaren samarbeider med landsdelsmuseene om å utarbeide faglige kriterier for å avgjøre søknader om dispensasjon fra loven og skape større forutsigbarhet i disse sakene. Strategien skal utarbeides i dialog med planmyndighetene og store offentlige forvaltere. Målet om økt forutsigbarhet gjelder både i forhold til avgjørelsen av selve dispensasjonssaken og i forhold til de vilkårene som blir satt ved en eventuell dispensasjon. Departementet vil gi økt prioritet til dette arbeidet.”

Utvikling av de faglige programmene som også anbefales i NOU 2006: 8 vil være ett viktig virkemiddel i denne sammenheng.

Det naturhistoriske materialet og taksonomi

Miljøverndepartementet støtter utvalgets anbefaling om at det digitaliserte materialet må tilrettelegges for formidling, forvaltning og forskning. Departementet ser dette som nødvendig for at de omfattende og viktige datamengdene museene innehar kan benyttes og gi full uttelling i forhold til samfunnsrelevante formål. Ikke minst er det viktig å peke på den store nytten data om forekomst av ulike arter kan ha for forvaltningen av biologisk mangfold.

Det er departementets vurdering viktig at museene prioriterer en fortløpende digitalisering av data om nytt materiale som samles inn. Det er videre viktig at museene arbeider videre med en systematisk digitalisering av eldre materiale i samlingene, med hovedvekt i første omgang på data som har relevans for formidling, forvaltning og forskning.

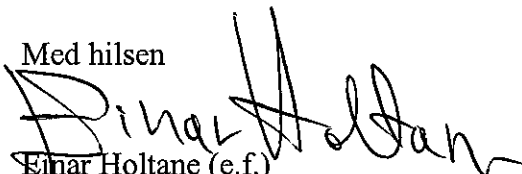
Evalueringen av Museumsprosjektet (Muspro) har pekt på betydelige utfordringer, særlig når det gjelder de naturfaglige samlingene. Det er bl.a. gjengitt at Naturhistorisk museum har brutt ut av samarbeidet med Muspro. Etter departementets vurdering er dette en uheldig utvikling. Situasjonen synliggjør etter Miljøverndepartementets vurdering behov for tydelige føringer når det gjelder universitetsmuseenes bidrag til å framskaffe ”kunnskap for fellesskapet”. Behovet for sterkere styring er særlig knyttet til samordningen av museenes aktiviteter og prioriteringer.

Miljøverndepartementet vil understreke at man gjennom Muspro har gjennomført et betydelig digitaliseringsarbeid som bør kunne ha stor nytte for forvaltning og forskning, og for effektiv formidling av data til blant annet Artsdatabanken. Det er generelt viktig at museene, uavhengig av deltakelse i Muspro, kan levere data som samfunnet etterspør på en effektiv måte.

Miljøverndepartementet støtter utvalgets anbefaling om at universitetsmuseene bør ha fokus på å sikre taksonomisk kompetanse og på å videreutvikle de naturhistoriske samlingene. God kunnskap om det biologiske mangfoldet er nødvendig for å kunne gjennomføre en forvaltning som ivaretar målet om å stoppe tapet av biologisk mangfold. Det er behov for bedre grunnlagskunnskap både når det gjelder arter og naturtyper. Det er derfor avgjørende at det i framtiden finnes god taksonomisk kompetanse ved ulike norske fagmiljøer.

Det vises i denne sammenheng til rapporten "Grunnforskning i biosystematikk i Norge – en nasjonal plan" som ble avgitt til Norges forskningsråd i 2005. Her framgår det at norsk biosystematikk står svakt og har behov for å styrkes. I rapporten er det anbefalt flere tiltak, bl.a. et samarbeid med det svenske Artsprosjektet som gjennomføres i regi av ArtDatabanken i Sverige. Et samarbeid om kompetanseoverføring og kompetanseoppbygging vil være rasjonelt for begge land. Et slikt samarbeid vil også bidra til opprusting av taksonomisk kompetanse i Norge.

Med hilsen

Einar Holtane (e.f.)
avdelingsdirektør

Benedicte Boye
seniorrådgiver